

STANDARD UNECE FFV-18

za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo

ČESNA

IZDAJA 2011

ZDRUŽENI NARODI
New York in Ženeva, 2011

OPOMBA

Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu

Standardi tržne kakovosti, ki jih je pripravila Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo (UNECE), pomagajo spodbujati mednarodno trgovino, pospeševati proizvodnjo visoke kakovosti, izboljševati donosnost in ščititi koristi potrošnikov. Standarde UNECE uporabljajo vlade, proizvajalci, trgovci, uvozniki in izvozniki ter druge mednarodne organizacije. Zajemajo širok obseg kmetijskih proizvodov, vključno s svežim sadjem in zelenjavo, suhimi in posušenimi proizvodi, semenskim krompirjem, mesom, rezanim cvetjem, jajci in jajčnimi izdelki.

Pri dejavnostih delovne skupine lahko enakopravno sodelujejo vse članice Združenih narodov. Prosimo, da za več informacij o standardih v kmetijstvu obiščete našo spletno stran <www.unece.org/trade/agr>.

Sedanji pregledani standard za česen temelji na dokumentu ECE/TRADE/C/WP.7/2011/12, ki ga je pregledala in sprejela delovna skupina na svoji 67. seji.

Uporabljene oznake in predstavitve gradiva v tej publikaciji ne izražajo kakršnega koli mnenja Sekretariata Združenih narodov o pravnem statusu katere koli države, ozemlja, mesta ali območja ali njegovih organov ali o razmejitvi njegovih meja. Navedba imen podjetij ali trgovskih proizvodov ne pomeni, da so jih Združeni narodi potrdili.

Vse gradivo se sme brezplačno navajati ali ponovno tiskati, vendar je treba navesti vir.

S kakršnimi koli opombami ali poizvedbami se, prosimo, obrnite na:

Agricultural Standards Unit
Trade and Timber Division
United Nations Economic Commission for Europe
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-naslov: agristandards@unece.org

Standard FFV-18 UNECE za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo česna

I. Opredelitev proizvoda

Ta standard se uporablja za česen sort (kultivarjev), vzgojenih iz *Allium sativum* var. *sativum* L, ki se potrošnikom dobavlja svež¹, polsuh² ali suh³, ne pa za zeleni česen z listi in nedozorelimi stroki ter za česen, namenjen za industrijsko predelavo.

Čebulico česna lahko sestavlja več strokov ali en sam strok ("soločesen").

II. Določbe o kakovosti

Namen tega standarda je opredeliti zahteve glede kakovosti za česen v fazi izvoznega nadzora po pripravi in pakiranju.

Če pa se uporablja v fazah po izvozu, sme česen glede na zahteve standarda kazati:

- neznatno pomanjkanje svežosti in čvrstosti,
- česen, uvrščen v razreda, ki nista razred "ekstra", pa neznatno kvarjenje zaradi njegovega razvoja in pokvarljivosti.

Lastnik/prodajalec proizvodov takega česna ne sme razstavljeti ali ga ponuditi v prodajo ali dostaviti ali tržiti drugače kakor v skladu s tem standardom. Odgovoren je za spoštovanje te skladnosti.

A. Minimalne zahteve

Ob upoštevanju posebnih določb za vsak razred in dovoljenih odstopanj morajo biti čebulice v vseh razredih:

- zdrave; izločen je česen, ki zaradi gnitja ali kvarjenja ni primeren za uživanje,
- čiste, praktično brez vsake vidne tuje snovi,
- praktično brez škodljivcev,
- praktično brez poškodb zaradi škodljivcev,
- čvrste,
- brez poškodb zaradi pozebe ali sonca,
- brez vidnih znakov odganjanja,
- brez neobičajne zunanje vlage,
- brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa.⁴

¹ "Sveži česen" je plod z "zelenim" lažnim stebлом in svežimi zunanjimi luskolisti, ki pokrivajo čebulico.

² "Polsuhi česen" je plod, pri katerem lažno steblo in zunanji luskolisti čebulice niso popolnoma suhi.

³ "Suhi česen" je plod, pri katerem so lažno steblo, zunanji luskolisti, ki obdajajo čebulico, in luskolisti, ki obdajajo vsak posamezen strok, popolnoma suhi.

⁴ Ta določba ne izključuje značilnega vonja in/ali okusa, ki ga povzroči dimljenje.

Lažno steblo, če je obrezano, pri suhem česnu ne sme biti daljše od 3 cm.

Česen mora biti ustrezno razvit in v takem stanju, da lahko:

- prenese prevoz in ravnanje z njim,
- prispe v namembni kraj v zadovoljivem stanju.

B. Razvrstitev

Česen se razvršča v tri razrede:

(i) Razred "ekstra"

Česen v tem razredu mora biti odlične kakovosti. Biti mora značilen za sorto in/ali tržni tip.

Čebulice morajo biti:

- nepoškodovane,
- pravilne oblike,
- ustrezno očiščene.

Stroki morajo biti čvrsti.

Pri suhem česnu morajo biti korenine odrezane tik ob čebulici.

Česen mora biti brez pomanjkljivosti, razen zelo neznatnih površinskih pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz česna, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja.

(ii) I. razred

Česen v tem razredu mora biti dobre kakovosti. Biti mora značilen za sorto in/ali tržni tip.

Čebulice morajo biti:

- nepoškodovane,
- sorazmerno pravilno oblikovane.

Stroki morajo biti primerno čvrsti.

Dovoljene so lahko te neznatne pomanjkljivosti, če to ne vpliva na splošni videz česna, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti pakiranja:

- neznatne razpoke na zunanjih luskolistih, ki obdajajo čebulico.

(iii) II. razred

V ta razred se uvršča česen, ki ne izpolnjuje zahtev za višja razreda, izpolnjuje pa zgoraj določene minimalne zahteve.

Dovoljene so lahko te pomanjkljivosti, če česen ohrani temeljne značilnosti glede kakovosti, sposobnosti ohranjanja kakovosti in predstavitev:

- razpoke na zunanjih luskolistih ali manjkajoči deli zunanjih luskolistov, ki obdajajo čebulico,
- zarasle poškodbe,
- neznatne odrgnine,
- nepravilna oblika,
- največ trije manjkajoči stroki.

III. Določbe o velikosti

Velikost se določi z največjim premerom ekvatorialnega dela.

Najmanjša velikost premera je:

- 45 mm v razredu "ekstra",
- 30 mm v I. in II. razredu.

Da se zagotovi izenačenost po velikosti, sme biti razlika v velikosti česna v isti enoti pakiranja največ:

- 15 mm, če je premer najmanjše čebulice manjši od 40 mm,
- 20 mm, če je premer najmanjše čebulice 40 mm ali več.

IV. Določbe o dovoljenih odstopanjih

Na vseh stopnjah trženja so v vsaki enoti pakiranja za česen, ki ne izpolnjuje zahtev za navedeni razred, dovoljena odstopanja glede kakovosti in velikosti.

A. Dovoljena odstopanja glede kakovosti

(i) Razred "ekstra"

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 5 % česna, ki ne izpolnjuje zahtev za ta razred, izpolnjuje pa zahteve za I. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 0,5 % česna, ki izpolnjuje zahteve glede kakovosti za II. razred.

(ii) I. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % česna, ki ne izpolnjuje zahtev za ta razred, izpolnjuje pa zahteve za II. razred. Pri tem odstopanju je lahko skupno največ 1 % česna, ki ne izpolnjuje niti zahtev glede kakovosti za II. razred niti minimalnih zahtev, ali nagnitega česna.

Pri tem odstopanju je lahko skupno po masi največ 1 % nagnitih čebulic, ki imajo stroke z vidnimi znaki odganjanja.

(iii) II. razred

Dovoljeno je, da skupno odstopa po številu ali masi 10 % česna, ki ne izpolnjuje niti zahtev za ta razred niti minimalnih zahtev. Pri tem odstopanju sta lahko skupno največ 2 % nagnitega česna.

Poleg tega je lahko pri tem odstopanju skupno po masi največ 5 % nagnitih čebulic, ki imajo stroke z vidnimi znaki odganjanja.

B. Dovoljena odstopanja glede velikosti

Za vse razrede: dovoljeno je, da skupno odstopa po masi 10 % česna, ki ne ustreza zahtevam glede velikosti.

V. Določbe o predstavitvi

A. Izenačenost

Vsebina vsake enote pakiranja mora biti izenačena in mora vsebovati le česen istega porekla, sorte ali tržnega tipa, kakovosti in velikosti.

Vidni del vsebine enote pakiranja mora biti reprezentativen za celotno vsebino.

B. Embalaža

Česen mora biti pakiran tako, da je ustrezno zaščiten.

Notranji material enote pakiranja mora biti čist in take kakovosti, da preprečuje notranje ali zunanje poškodbe česna. Dovoljena je uporaba materiala, zlasti papirja ali žigov s trgovskimi oznakami, če se pri tiskanju ali etiketiranju uporablja nestrupeno črnilo ali lepilo.

Enote pakiranja ne smejo vsebovati nobene tuje snovi.

VI. Določbe o označevanju

Vsaka enota pakiranja⁵ mora imeti na isti strani enote pakiranja natisnjene te čitljive in neizbrisljive oznake, ki so vidne od zunaj:

A. Identifikacija

Pakirnica in/ali odpravnik/pošiljatelj:

Ime in dejanski naslov (npr. ulica/mesto/regija/poštna številka in država, če se razlikuje od države porekla) ali kodna oznaka, ki jo je uradno priznal državni organ.⁶

B. Vrsta proizvoda

- "Sveži česen", "polsuhi česen" ali "suhi česen", če vsebina pakiranja ni vidna od zunaj.
- Tržni tip ("beli česen", "rožnati česen" itd.).
- "Dimljeni", kadar je to ustrezno.

C. Poreklo proizvoda

Država porekla⁷ in neobvezno območje pridelave ali nacionalno, regionalno ali lokalno krajevno ime.

⁵ Te določbe o označevanju ne veljajo za prodajno embalažo, ponujeno v enotah pakiranja.

⁶ Notranje zakonodaje številnih držav zahtevajo izrecno navedbo imena in naslova. Kadar pa je uporabljena kodna oznaka, je treba poleg nje navesti "pakirnica in/ali odpravnik (ali ustrezne okrajšave)", pred njo pa (črkovno) kodo države/ozemlja po ISO 3166, ki je priznala kodno oznako, če se razlikuje od države porekla.

⁷ Navesti je treba polno ali običajno uporabljeno ime.

D. Prodajne označbe

- Razred.
- Velikost, izražena z najmanjšim in največjim premerom čebulic.

E. Uradni kontrolni znak (neobvezno)

Sprejeto leta 1966.

Zadnjič pregledano leta 2011.
